

รายงาน

ของ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการศึกษา

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “การปฏิรูปกฎหมายการศึกษา
และร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....”

★★★

09/11/92

สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด่วนที่สุด

(สำเนา)

ที่ (สปท) ๑๗๑๒ / ๒๕๕๙

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เรื่อง “การปฏิรูปกฎหมายการศึกษา และร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....”

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา นั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	ประธานกรรมการ
๒. พลเอก พล สว่างเนตร	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก พอล มณีรินทร์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง และผู้ช่วยโฆษกกรรมการ
๔. พลอากาศเอก วัจน มณีฉาย	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. ศาสตราจารย์ธรรมศักดิ์ พงศ์พิชญาภรณ์	รองประธานกรรมการ คนที่สี่
๖. นางสาวปิยะธิดา ประดิษฐบุษกา	โฆษกกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ
๗. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา	กรรมการ
๘. พลเรือเอก ไกรวัชร วัฒนธรรม	กรรมการ
๙. พลอากาศเอก คธาทิพย์ กุญชร ณ อยุธยา	กรรมการ
๑๐. พลเรือเอก จีระพัฒน์ ปานสุกฤษ	กรรมการ
๑๑. นายชูชัย ศุภวงศ์	กรรมการ
๑๒. นายณัฐ ชพานนท์	กรรมการ
๑๓. นายประยูร เขียววัฒนา	กรรมการ
๑๔. พลอากาศเอก เผด็จ วงษ์ปั้นแก้ว	กรรมการ
๑๕. พลเอก วรวิทย์ พรรณสมัย	กรรมการ
๑๖. พลเอก วุฒินันท์ ลีลายุทธ	กรรมการ
๑๗. นายสมเดช นิลพันธุ์	กรรมการ
๑๘. พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ์	กรรมการ
๑๙. นายอุทัย เลหาวิเชียร	กรรมการ
๒๐. นายวินัย ตะห์ลัน	เลขานุการกรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา รายงานเรื่อง “การปฏิรูปกฎหมายการศึกษา และร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....” ตามแผนการปฏิรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาเสร็จแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และหากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบ ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) วิวัฒน์ ศัลยกำธร

(นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร)

ประธานกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

สำนักกรรมการ ๓

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๖๗

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๖๗

สำเนาถูกต้อง

(นายสาริต ประเสริฐศักดิ์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๓

สุภาพร/ร่าง

สุตาพร/พิมพ์

วรารักษ์/ตรวจ

รายงานของคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

เรื่อง “การปฏิรูปกฎหมายการศึกษา และร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....”

	หน้า
๑. แผนการปฏิรูป	๑
๑.๑ เรื่องที่คณะกรรมการเห็นว่าประเด็นสมควรปฏิรูป	๑
เรื่อง “การปฏิรูปกฎหมายการศึกษา และร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....”	
๑.๒ ปัญหา	๑
๒. วิธีการปฏิรูป	๒
๒.๑ วิเคราะห์ จัดทำแนวทางเกี่ยวกับเรื่องที่จะปฏิรูป	๒
๒.๒ แนวทางแก้ไข	๓
๓. กำหนดเวลาการปฏิรูป	๗
๓.๑ ระยะที่ ๑	๗
๓.๒ ระยะที่ ๒	๗
๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ (กรณีที่ต้องใช้งบประมาณ)	๗
๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๗
๖. ข้อเสนอแนะ	๗
๗. ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ	๘
- หลักการ เหตุผลประกอบและสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.	๘
๘. ตารางรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เรื่อง “การปฏิรูปกฎหมายการศึกษา และร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....”	๑๒
ภาคผนวก	
- ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.	๑๔

รายงานของคณะกรรมการข้าราชการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการศึกษา

เรื่อง “การปฏิรูปกฎหมายการศึกษา และร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....”

๑. แผนการปฏิรูป

๑.๑ เรื่องที่คณะกรรมการเห็นว่า เป็นประเด็นสมควรที่จะขับเคลื่อนการปฏิรูป คือ “การปฏิรูปกฎหมายการศึกษา และร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....”

การศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องนำไปสู่ “คุณภาพ” ของคน ซึ่งหมายถึง การเป็นพลเมืองที่ดี มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา ความรู้ การเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม มีวินัย ตระหนักในหน้าที่ มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม มีจริยธรรม วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต

๑.๒ ปัญหา

การจัดการศึกษาในช่วงที่ผ่านมาต้องเผชิญกับข้อจำกัดต่าง ๆ มากมาย นับตั้งแต่ ข้อจำกัดของระบบที่ตอบสนองได้แต่เพียงกลุ่มประชากรวัยเรียนที่อยู่ในการศึกษาในระบบเป็นส่วนใหญ่ แต่ยังไม่อาจตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิตของแรงงานและพลเมืองทุกช่วงวัยได้ ซึ่งเรื่องนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่ยังจำเป็นต้องดำเนินการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันต้องการกำลังคนที่มีทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับโลกในยุคศตวรรษที่ ๒๑ นอกจากนี้การกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาหรือหน่วยจัดการศึกษาระดับพื้นที่ก็ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจังตามกฎหมาย ทำให้การจัดการศึกษาไม่ตอบสนองโจทย์การพัฒนาและความเป็นจริงของแต่ละพื้นที่ ทั้งยังมีการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางมากเกินไป ซึ่งเป็นช่องทางให้มีการแสวงหาผลประโยชน์จากกลุ่มต่าง ๆ ในขณะที่เดียวกันก็ไม่มีระบบการติดตามแก้ไขปรับปรุงการจัดการศึกษา แม้ว่าจะมีการประเมินผล การจัดการศึกษาที่เห็นได้ชัดว่าตกลงมาโดยตลอด และไม่ได้ดำเนินการคุ้มครองประโยชน์ที่พึงเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนและสังคม ทั้งหมดนี้แสดงถึงระบบการจัดการศึกษาที่ขาดประสิทธิภาพ อันส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวมของประเทศ

กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษาอบรมของประเทศ ซึ่งได้มีผลบังคับใช้มาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่โดยเหตุที่ในปัจจุบันระบบเศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคโลกาภิวัตน์ ภายใต้อิทธิพลตลาดเสรีและไร้พรมแดน หากทว่าปัญหาอุปสรรคได้สะสมมาจนเกิดวิกฤตในหลายมิติ แทบทุกระดับการศึกษา ส่งผลให้ไม่สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ระบบการศึกษาของประเทศไม่สามารถปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงเป็นที่ประจักษ์ถึงความจำเป็นที่จะขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง หลักการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปให้สถานศึกษาเข้มแข็ง สามารถจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนที่เชื่อมโยงกับชีวิต ให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ให้เกิดความงอกงามได้ตลอดชีวิต เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาเกิดและดำเนินไปได้อย่างมีทิศทางต่อเนื่องและยั่งยืน จึงจำเป็นต้องปรับแก้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยยึดหลักการดังนี้

๑) รักษาเจตนารมณ์และจุดแข็งของกฎหมายเดิม

๒) ปรับปรุงให้มีความชัดเจน สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการของตามยุคสมัย
ตลอดจนการปฏิรูปประเทศ

๓) มุ่งจัดปัญหาในการนำกฎหมายไปปฏิบัติให้ถึงผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายและหลักการและเติมเต็มส่วนที่ขาดหายซึ่งนำไปสู่วิกฤตการศึกษา

๔) มุ่งเน้นให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ชั้นเรียนมากกว่าการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง

๕) ปรับปรุงให้สอดคล้องกับประเด็นในร่างรัฐธรรมนูญ

กฎหมายแม่บททางการศึกษาของชาตินี้ จะเกี่ยวข้องและมีผลต่อประชาชนโดยส่วนรวม การปรับปรุงแก้ไขจึงได้มีการการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนตัวแทนจากผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและผู้เรียน เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามมาตรฐาน หลักสูตร ทันทเหตุการณ์ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศและสังคมโลก ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว จึงต้องมีการปฏิรูปการจัดการศึกษาของชาติใหม่ โดยการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติอันเป็นกฎหมายแม่บทว่าด้วยการศึกษา

๒. วิธีการปฏิรูป

๒.๑ วิเคราะห์ จัดทำแนวทาง เกี่ยวกับเรื่องที่จะปฏิรูป

จุดมุ่งหมายของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... คือ การมุ่งให้การปฏิรูปการศึกษาเกิดขึ้น และดำเนินไปได้อย่างมีทิศทาง ต่อเนื่อง และยั่งยืน โดยมีขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

(๑) ศึกษาแนวคิดจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

(๑.๑) คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

(๑.๒) คณะกรรมการการศึกษาและกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๒.๑.๓ คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สภาปฏิรูปแห่งชาติ

(๒) พระราชบัญญัติการศึกษาของประเทศที่ประสบความสำเร็จด้านการศึกษา เช่น ฟินแลนด์ เกาหลี ญี่ปุ่น ฯลฯ ทั้งนี้พบว่า กฎหมายการศึกษาไทยต่างจากสากล ดังนี้

(๒.๑) ยังขาดสาระเกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้เรียน และครอบครัว ความครอบคลุมด้านปฐมวัย

(๒.๒) เน้นโครงสร้างในการบริหารจัดการมากกว่าแนวทางการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพในโรงเรียน

(๓) ศึกษาเอกสาร ร่าง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับของคณะอนุกรรมการปรับปรุงพระราชบัญญัติการศึกษาฯ ที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดย นายมีชัย ฤชุพันธุ์ เป็นประธาน โดยใช้สาระตามมติที่ประชุมซึ่งสรุปได้ดังนี้

(๓.๑) การศึกษาต้องพัฒนาคนไทย ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา จนถึงตลอดชีวิต เป็นกระบวนการสร้างคนไทยให้ “มีความรู้เชี่ยวชาญในสิ่งที่ตนถนัด หัดให้มีวินัยใฝ่ดี ใฝ่รู้ อยู่เป็นประจำ ทำมาหากินอย่างมีความสุข” เพื่อให้เป็นพลเมืองดีที่เข้มแข็ง มีความรับผิดชอบ และมีบทบาทร่วมพัฒนาสังคมอย่างแท้จริง

(๓.๒) ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนการศึกษาของชาติ หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และระบบการผลิต และพัฒนาครู-ผู้บริหาร เพื่อให้ครูมีสมรรถนะ ความสามารถและคุณธรรม

(๓.๓) จัดระบบกลไกการบริหารจัดการด้านคุณภาพวิชาการ จัดระบบโครงสร้างหน่วยงานการบริหารจัดการศึกษา โดยแยกบทบาทของหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานอื่น ๆ ดังนี้

- ผู้กำหนดนโยบาย (Policy maker)
- ผู้กำกับหน่วยปฏิบัติการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐาน (Regulator)
- หน่วยงานปฏิบัติการจัดการศึกษา หรือผู้จัดการศึกษาทุกประเภท (Service provider)
- หน่วยงานส่งเสริมสนับสนุนการจัดและการพัฒนาการศึกษา (Supporter & promoter)
- ทบทวนระดับการจัดการศึกษาโดยให้ความสำคัญกับการศึกษาปฐมวัย การอาชีวศึกษา และการศึกษาตลอดชีวิต

(๔) จัดระบบการจัดสรรทรัพยากร การลงทุน งบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษา ที่ให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยตรง (Demand-side Financing) โดยวางแผนการปรับเปลี่ยนเป็นขั้นตอนในระยะเวลาที่เหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา รวมทั้งความรับผิดชอบ ไปยังสถานศึกษา/หรือผู้จัดบริการการศึกษา

๒.๒ แนวทางแก้ไข

แนวทางการปรับแก้กฎหมาย

(๑) รักษาเจตนารมณ์และจุดแข็งของกฎหมายเดิม ซึ่งจัดวางวิสัยทัศน์ หลักการ แนวทางการปฏิรูปการศึกษาดีงามแล้ว

(๒) ปรับปรุงให้ชัดเจนและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและยุคสมัย

(๓) การปรับแก้บางมาตรา มุ่งขจัดปัญหาในการนำกฎหมายไปปฏิบัติให้ถึงผู้เรียนตามจุดมุ่งหมาย อาทิ การขาดกลไกและระบบที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพ ฯลฯ

(๔) มุ่งเน้นให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ชั้นเรียนมากกว่าการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง

(๕) ปรับปรุงนิยามและบางมาตรา เพื่อให้กฎหมายแม่บทการศึกษาครอบคลุมการศึกษาส่วนอื่นๆ ของชาติมากขึ้น เช่น การศึกษาช่วงปฐมวัย การศึกษาเพื่ออาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต

(๖) จำเป็นต้องเพิ่ม ๒ หมวด เพื่อเติมเต็มส่วนสำคัญที่ขาดหายไป อันจะทำให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพและคุณภาพ ดังนี้

(๖.๑) ความรับผิดชอบรับชอบทุกกลุ่ม ตั้งแต่ระดับนโยบาย ผู้บริหาร จนถึงพ่อแม่และผู้เรียน รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิผู้เรียน

(๖.๒) ระบบหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ครบวงจรและต่อเนื่อง

(๗) ตัดสาระว่าด้วยโครงสร้าง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และองค์กรครูออกทั้งหมด เนื่องจากบัญญัติในกฎหมายอื่นแล้ว (อาทิ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ) เพื่อให้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มีขอบเขตครอบคลุมเฉพาะแนวทางการจัดการศึกษา

(๘) ปรับปรุงให้สอดคล้องกับประเด็นในร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๙ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐/๒๕๕๙ และ ๑๑/๒๕๕๙ ว่าด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา และการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย การศึกษาของชาติให้สอดคล้องกับพัฒนาการด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง การบริหารและการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และองค์กรภาครัฐอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากองค์กรด้านการศึกษา ภายใต้หลักการกระจายอำนาจ

ในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง การสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยหน่วยงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ มีการวิจัยและพัฒนาาระบบการศึกษา การวิจัยและพัฒนาาระบบหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างครบวงจรและต่อเนื่อง อีกทั้งจัดให้มีการสร้างและการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระบบและทุกระดับการศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนจัดให้มีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม ครอบคลุม รวมทั้งการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมให้มีธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษา

ตารางเปรียบเทียบโครงสร้าง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับเดิม กับ ฉบับปฏิรูป

โครงสร้าง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับเดิม (๙ หมวด/บทเฉพาะกาล ๗๘ มาตรา)	โครงสร้าง ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปฏิรูป (๑๑ หมวด ๘๓ มาตรา)
บทนำ มาตรา ๑ - ๕	บทนำ มาตรา ๑ - ๕
หมวด ๑ บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ	หมวด ๑ บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ
หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา	หมวด ๒ สิทธิทางการศึกษา
	หมวด ๓ ระบบพิทักษ์คุณธรรม หน้าที่และความรับผิดชอบ
หมวด ๓ ระบบการศึกษา	หมวด ๔ ระบบการศึกษา
หมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา	หมวด ๕ แนวทางในการจัดการศึกษา
	หมวด ๖ ระบบหลักสูตรและการเรียนการสอน
หมวด ๕ การบริหารและการจัดการศึกษา	หมวด ๗ การบริหารและการจัดการศึกษา
หมวด ๖ มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา	หมวด ๘ มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา
หมวด ๗ ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา	หมวด ๙ ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
หมวด ๘ ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	หมวด ๑๐ ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
หมวด ๙ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	หมวด ๑๑ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
บทเฉพาะกาล	บทเฉพาะกาล

สรุปประเด็นแก้ไข

หมวด/มาตรา	ประเด็นสาระสำคัญการแก้ไข
บทนำ มาตรา ๑ - ๕	ปรับปรุง/เพิ่มเติมนิยาม เพื่อให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญและให้เกิดความชัดเจน อาทิ การศึกษาตลอดชีวิต การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาหลังขั้นพื้นฐาน หลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษา ระบบหลักสูตร และการเรียนการสอน การประกันคุณภาพภายใน การประกันคุณภาพภายนอก
หมวด ๑ บททั่วไป	ปรับปรุงให้สอดคล้องกับยุคสมัย/ร่างรัฐธรรมนูญ/ กฎหมายสากล อาทิ หลักการจัดการศึกษา (ความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต การที่สถานศึกษาต้องบริหารและจัดการอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน)
หมวด ๒ สิทธิทางการศึกษา	เพิ่มเติมให้ครอบคลุมสิทธิด้านการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาตลอดชีวิต ให้รัฐกำหนดกลไกและสนับสนุนให้หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องจัดบริการ การศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ ทัวถึง และมีเอกภาพ
หมวด ๓ ระบบพิทักษ์คุณธรรม หน้าที่และความรับผิดชอบ	(หมวดเพิ่มเติม) การคุ้มครองสิทธิให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ ทั้งกลุ่มผู้บริหาร ทั้งฝ่ายการเมืองและภาครัฐ-เอกชน ระดับต่างๆ กลุ่มผู้จัดการศึกษา ครูและบุคลากร กลุ่มผู้รับบริการ (พ่อแม่ ผู้เรียน)
หมวด ๔ ระบบการศึกษา	ปรับปรุงให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญ/สนช./สพช./สปท. เพื่อให้ความสำคัญกับการศึกษาปฐมวัย จากที่การศึกษาในระบบแบ่งเป็นสองระดับ ปรับปรุงเป็นสี่ระดับ (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และ อุดมศึกษา)
หมวด ๕ แนวทางการจัดการศึกษา	ปรับปรุงให้สอดคล้องกับยุคสมัย อาทิ เพิ่มเติมให้ครอบคลุมทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์
หมวด ๖ (หมวด ๔ มาตรา ๒๗ เดิม)	เพื่อให้เกิดกลไกที่จะสร้างคุณภาพให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ที่สถานศึกษา รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่วางระบบหลักสูตร และการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาทุกสังกัด ทุกประเภท และทุกระดับ มีระบบหลักสูตรระดับชาติเพื่อวิจัยพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง /และระดับสถานศึกษาให้ครูสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และนำไปจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อการเรียนรู้เหมาะสมตามบริบทท้องถิ่น มีการประเมินผล นำผลมาวิจัยพัฒนาครบวงจรของระบบหลักสูตร
หมวด ๗ (หมวด ๕ เดิม) การบริหารและการจัดการศึกษา	อำนาจหน้าที่ของกลุ่มนโยบายและกลุ่มผู้จัดบริการทางการศึกษา - ตัดสาระโครงสร้างและการบริหารจัดการออกเนื่องจากมีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการแล้วเพื่อให้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติครอบคลุมเฉพาะแนวทางการจัดการศึกษา

	<ul style="list-style-type: none"> - ให้มี “คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ” มีหน้าที่ปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์รอบด้าน จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๔ เพื่อกำกับส่งเสริมให้สถานศึกษาของรัฐบริหารจัดการเชิงคุณภาพอย่างเข้มแข็ง - ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้มแข็ง ให้มีบทบาทในการกำกับส่งเสริมกิจการของสถานศึกษาและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาได้ - ปรับปรุงให้สอดคล้องกับ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๐/๒๕๕๙ และ ๑๑/๒๕๕๙ ว่าด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาและการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค
<p>หมวด ๘ มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา</p>	<p>ปรับปรุงให้ครอบคลุมการบริหารคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ เพราะการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารคุณภาพ ให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบหลักสูตรและการเรียนการสอน การนิเทศภายใน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ สมศ. ประกันคุณภาพภายนอกตามเป้าหมายและหลักเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้การจัดการศึกษามีมาตรฐานและคุณภาพ และเกิดการพัฒนาคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ - ให้สถานศึกษาเลือกรับการประเมินจากสถาบันประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาในระดับสากล โดยให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการประเมิน และเกณฑ์การรับรองคุณภาพเป็นการเฉพาะ - ยกเลิกการประเมินโดย สมศ. ทุกห้าปี ให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมร้องขอให้มีการประกันคุณภาพภายนอก ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง
<p>หมวด ๙ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา</p>	<p>ตัดมาตราว่าด้วยองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของครูและการให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนครูออกเพื่อให้ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติครอบคลุมเฉพาะแนวทางการจัดการศึกษาและไม่ซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติ สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖/พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗/ พระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะและเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ฯลฯ</p>
<p>หมวด ๑๐ ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา</p>	<p>เพิ่มมาตรา “รัฐต้องปฏิรูประบบการเงินและการคลังเพื่อการศึกษา โดยปรับระบบการจัดสรรเงินจากเดิมที่จัดสรรผ่านด้านอุปทานหรือสถานศึกษา เป็นการจัดสรรผ่านด้านอุปสงค์หรือตัวผู้เรียนในสัดส่วนที่เหมาะสม”</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน การศึกษาปฐมวัย
<p>หมวดที่ ๑๑ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p>	<p>คงเดิมเกือบทั้งหมด</p>

บทเฉพาะกาล	ควรปรับเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๘๕	“ภายใน ๓ ปีนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีการศึกษาและพัฒนา รูปแบบคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเพื่อให้ยกระดับคุณภาพ การศึกษาอย่างแท้จริง เหมาะสมกับบริบท”
มาตรา ๘๖	“ให้กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาดำเนินการ ปรับปรุงระบบการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ภายใน ๓ ปี”

๓. กำหนดเวลาการปฏิรูป

๓.๑ ระยะเวลา ๓ เดือน ภายใน ๓ เดือน ศึกษาแนวคิดจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง พระราชบัญญัติการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จด้านการศึกษา

๓.๒ ระยะเวลา ๖ เดือน ภายใน ๖ เดือน ดำเนินการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมาย

๔. แหล่งที่มาของงบประมาณ

กระทรวงศึกษาธิการ

๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กระทรวงศึกษาธิการ

๖. ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการจัดประชาพิจารณ์อย่างกว้างขวาง เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

๒. เนื่องจากการดำเนินการเรื่อง การปฏิรูปกฎหมายการศึกษาและร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... นั้น เป็นแม่บทของกฎหมายด้านการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงควรแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยมีมติของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นฝ่ายเลขานุการ เพื่อร่วมกันพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑ ประเด็นตัดสินใจเชิงนโยบาย ๖ ประเด็น ได้แก่ ๑) การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดระดับการศึกษา ๒) อำนาจและหน้าที่ขององค์กร ๓) ระบบพิทักษ์คุณธรรม หน้าที่ ความรับผิดชอบ ๔) มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ๕) การปฏิรูประบบการเงินการคลังเพื่อการศึกษา และ ๖) สาระในบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับกลไกการบริหารจัดการศึกษาระดับจังหวัด และการปรับปรุงระบบการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

๒.๒ กรณีที่เกี่ยวข้องกับมติด้านงบประมาณที่มีความเป็นไปได้ เช่น การศึกษาปฐมวัย การจัดสรรเงินอุดหนุน หากมีข้อสรุปและเห็นชอบในประเด็น ๖ ประการดังกล่าวข้างต้นแล้ว ควรมีการศึกษาพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ๑) ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนา มนุษย์แห่งชาติ ๒) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และ ๓) การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องเพื่อให้แล้วเสร็จภายในรัฐบาลนี้

๒.๓ หากมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องควรนำมาประกอบการพิจารณาเพื่อให้มีความถี่ถ้วนที่จะเกิดการปฏิรูปประเทศให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา

๗. ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

- ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

หลักการ เหตุผลประกอบและสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

เหตุผล

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการพัฒนาการศึกษาอย่างมีคุณภาพมาตรฐาน ทันเหตุการณ์และทันการเปลี่ยนแปลงของประเทศและของสังคมโลก จึงจำเป็นต้องปฏิรูปการจัดการศึกษาของชาติเสียใหม่ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดนโยบายการศึกษาของชาติให้สอดคล้องกับพัฒนาการด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง การบริหารและการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรภาคประชาสังคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และองค์กรภาคีอื่น ๆ นอกเหนือจากองค์กรด้านการศึกษา ภายใต้หลักการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง การสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยหน่วยงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ มีการวิจัยและพัฒนากระบวนการศึกษา การวิจัยพัฒนาระบบหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างครบวงจร และต่อเนื่อง อีกทั้งจัดให้มีการสร้างและการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับและทุกระดับการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนจัดให้มีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมครบถ้วน รวมทั้งการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมให้มีธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

หมวด/มาตรา	ประเด็นสาระสำคัญการแก้ไข
บทนำ ร่างมาตรา ๑ - ๕	ปรับปรุง/เพิ่มเติมนิยามเพื่อให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญ และให้เกิดความชัดเจน อาทิ การศึกษาตลอดชีวิต การศึกษาปฐมวัย การศึกษาทางเลือก หลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษา ระบบหลักสูตรและการเรียนการสอน การประกันคุณภาพ ภายใน การประกันคุณภาพภายนอก
หมวด ๑ บททั่วไป ความมุ่งหมาย และ หลักการ	ปรับปรุงให้สอดคล้องกับยุคสมัย/ ร่างรัฐธรรมนูญ/ กฎหมายสากล อาทิ หลักการจัดการศึกษา (ความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต การที่สถานศึกษาต้องปลอดจากการเป็นเครื่องมือทางการเมือง และบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน)
หมวด ๒ สิทธิทางการศึกษา	เพิ่มเติมให้ครอบคลุมสิทธิด้านการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาตลอดชีวิต ใ้รัฐกำหนดกลไกและสนับสนุนให้หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง จัดบริการ การศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึง และมีเอกภาพ

หมวด ๓ ระบบพิทักษ์ คุณธรรม หน้าที่และ ความรับผิดชอบ	(หมวดเพิ่มเติม) การคุ้มครองสิทธิให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ ทั้งกลุ่มผู้บริหาร ทั้งฝ่ายการเมืองและภาครัฐ-เอกชนระดับต่างๆ กลุ่มผู้จัดการศึกษา ครูและบุคลากร กลุ่มผู้รับบริการ (พ่อแม่ ผู้เรียน)
หมวด ๔ ระบบ การศึกษา	ปรับปรุงให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญ/ สนช./ สปช. เพื่อให้มีความสำคัญกับการศึกษาปฐมวัย จากที่การศึกษาในระบบแบ่งเป็นสองระดับ ปรับปรุงเป็นสี่ระดับ (ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา)
หมวด ๕ แนวทางใน การจัดการศึกษา	ปรับปรุงให้สอดคล้องกับยุคสมัย อาทิ เพิ่มเติมให้ครอบคลุมทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์
หมวด ๖ (หมวด ๔ มาตรา ๒๗ เดิม)	เพื่อให้เกิดกลไกที่จะสร้างคุณภาพให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ที่สถานศึกษา รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่วางระบบหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาทุกสังกัด ทุกประเภท และทุกระดับ มีระบบหลักสูตรระดับชาติเพื่อวิจัยพัฒนาหลักสูตรแกนกลาง /และระดับสถานศึกษาให้ครูสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และนำไปจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อการเรียนรู้เหมาะสมตามบริบทท้องถิ่น มีการประเมินผล นำผลมาวิจัยพัฒนาครบวงจรของระบบหลักสูตร
หมวด ๗ (หมวด ๕ เดิม) การ บริหารและการจัด การศึกษา	อำนาจหน้าที่ของกลุ่มนโยบายและกลุ่มผู้จัดบริการทางการศึกษา <ul style="list-style-type: none"> - ตัดสาระโครงสร้างและการบริหารจัดการออกเนื่องจากมี พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการแล้ว เพื่อให้ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติครอบคลุมเฉพาะแนวทางการจัดการศึกษา - ให้มี “คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ” มีหน้าที่ปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์รอบด้าน จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๔ เพื่อกำกับส่งเสริมให้สถานศึกษาของรัฐบาลจัดการเชิงคุณภาพอย่างเข้มแข็ง - ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้มแข็ง ให้มีบทบาทในการกำกับส่งเสริมกิจการของสถานศึกษาและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาได้ - ปรับปรุงให้สอดคล้องกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐/๒๕๕๙ และ ๑๑/๒๕๕๙ ว่าด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาและการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

หมวด ๘ มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา	<p>ปรับปรุงให้ครอบคลุมการบริหารคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ เพราะการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารคุณภาพ ให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบหลักสูตรและการเรียนการสอน การนิเทศภายใน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้สมศ.ประกันคุณภาพภายนอกตามเป้าหมายและหลักเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้เกิดการจัดการศึกษามีมาตรฐานและคุณภาพ และเกิดการพัฒนาคูณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ - ให้สถานศึกษาเลือกรับการประเมินจากสถาบันประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาในระดับสากล โดยให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการประเมิน และเกณฑ์การรับรองคุณภาพเป็นการเฉพาะ - ยกเลิกการประเมินโดยสมศ.ทุกห้าปี ให้สถานศึกษาที่มีความพร้อม ร้องขอให้มีการประกันคุณภาพภายนอก ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง
หมวด ๙ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา	<p>ตัดมาตราว่าด้วยองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของครูและการให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนครูออกเพื่อให้ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติครอบคลุมเฉพาะแนวทางการจัดการศึกษาและไม่ซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖/ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗/ พระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะและเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ฯลฯ</p>
หมวด ๑๐ ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	<p>เพิ่มมาตรา “รัฐต้องปฏิรูประบบการเงินและการคลังเพื่อการศึกษา โดยปรับระบบการจัดสรรเงินจากเดิมที่จัดสรรผ่านด้านอุปทานหรือสถานศึกษา เป็นการจัดสรรผ่านด้านอุปสงค์หรือตัวผู้เรียนในสัดส่วนที่เหมาะสม”</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาปฐมวัย
หมวด ๑๑ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	<p>คงเดิมเกือบทั้งหมด</p>
บทเฉพาะกาล	<p>ควรปรับเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญ</p>
ร่างมาตรา ๘๒	<p>“ภายใน ๓ ปี นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้รัฐกำหนดกลไกในการบริหารจัดการการศึกษาระดับจังหวัดเพื่อให้เกิดการวางแผนการศึกษาและการบริหารจัดการการศึกษาของจังหวัดที่บูรณาการการศึกษาในทุกระดับกับศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคม และสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาของจังหวัดอย่างแท้จริง เหมาะสมกับบริบทและเชื่อมโยงกับสมาชิกการศึกษาระดับจังหวัด”</p>
ร่างมาตรา ๘๓	<p>“ให้กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาดำเนินการปรับปรุงระบบการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ภายใน ๓ ปี”</p>

คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงานเรื่อง “การปฏิรูปกฎหมายการศึกษา และร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วย ขอให้โปรดส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายวินัย ดะห์ลัน)

เลขานุการกรรมการ

รายงานของคณะกรรมการธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา
เรื่อง “การปฏิรูปกฎหมายการศึกษา และร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....”

เรื่อง	แผนการปฏิรูป	วิธีการปฏิรูป	กำหนดเวลาปฏิรูป	แหล่งที่มาของงบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ข้อเสนอแนะ	ร่าง พ.ร.บ.
“การปฏิรูปกฎหมายการศึกษา และร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....”	การปฏิรูปกฎหมายการศึกษา และร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....” เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาเกิดและดำเนินไปได้อย่างมีทิศทางต่อเนื่องและยั่งยืน	๑) ศึกษาแนวคิดจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๒) ศึกษา พ.ร.บ. การศึกษาของประเทศที่ประสบความสำเร็จด้านการศึกษา ๓) ศึกษาเอกสาร ร่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ฉบับต่าง ๆ ๔) จัดระบบการจัดสรรทรัพยากร การลงทุนงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษา ๕) กำหนดแนวทางการปรับแก้กฎหมายและดำเนินการปรับปรุง จัดทำร่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.	ระยะเวลา ๓ เดือน ศึกษาแนวคิดจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จด้านการศึกษา ระยะเวลา ๖ เดือน ดำเนินการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมาย	กระทรวงศึกษาธิการ	กระทรวงศึกษาธิการ	๑. ควรมีการจัดประชาพิจารณ์อย่างกว้างขวางเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ๒. เนื่องจากการดำเนินการเรื่อง การปฏิรูปกฎหมายการศึกษาและร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... นั้นเป็นแม่บทของกฎหมายด้านการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงควรตั้งคณะทำงานประกอบด้วย ผู้แทน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยมีนิติกรของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นฝ่ายเลขานุการเพื่อพิจารณา ร่าง พระราชบัญญัติการศึกษาฉบับนี้	ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

ภาคผนวก

ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

หลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ....

หลักการ
ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

เหตุผล

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการพัฒนาการศึกษาอย่างมีคุณภาพมาตรฐาน ทันเหตุการณ์และทันการเปลี่ยนแปลงของประเทศและของสังคมโลก จึงจำเป็นต้องปฏิรูปการจัดการศึกษาของชาติเสียใหม่ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดนโยบายการศึกษาของชาติให้สอดคล้องกับพัฒนาการด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง การบริหารและการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรภาคประชาสังคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และองค์กรภาครัฐอื่นๆ นอกเหนือจากองค์กรด้านการศึกษา ภายใต้หลักการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง การสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยหน่วยงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ มีการวิจัยและพัฒนาระบบการศึกษา การวิจัยพัฒนาระบบหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างครบวงจร และต่อเนื่อง อีกทั้งจัดให้มีการสร้างและการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระบบและทุกระดับการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนจัดให้มีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมครบถ้วน รวมทั้งการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมให้มีธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ....

.....
.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรให้ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
- (๒) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕
- (๓) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“การศึกษาปฐมวัย” หมายความว่า การพัฒนาให้มนุษย์มีศักยภาพที่เหมาะสมตามวัย ตั้งแต่ปฏิสนธิจนเข้าสู่การศึกษาขั้นพื้นฐาน

“การศึกษาตลอดชีวิต” หมายความว่า การศึกษาที่ส่งเสริมให้บุคคลทุกกลุ่มใฝ่รู้และมีสมรรถนะการเรียนรู้จากการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลในทุกช่วงอายุ และเชื่อมโยงการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

“การศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

“การศึกษาทางเลือก” หมายความว่า การจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิที่จะเลือกเรียนหรือเลือกจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับศักยภาพและบริบทของผู้เรียนที่มีความหลากหลายซึ่งอาจจัดได้ทุกระดับทุกประเภท ทุกรูปแบบ โดยรัฐ บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

“สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“มาตรฐานการศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

“หลักสูตรแกนกลาง” หมายความว่า หลักสูตรที่รัฐจัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการนำปรัชญา แนวทาง หลักการ และเป้าหมายการศึกษาของชาติ สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา และเพื่อเป็นกรอบหรือแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่หลากหลาย

“หลักสูตรสถานศึกษา” หมายความว่า หลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อจัดการเรียนการสอนตาม ปรัชญา หลักการ เป้าหมาย และบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษาภายใต้กรอบ ปรัชญา แนวทาง หลักการ และเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางสอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่

“ระบบหลักสูตรและการเรียนการสอน” หมายความว่า กระบวนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนที่เป็นวงจรครอบคลุมตั้งแต่การจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอน การกำกับ ติดตาม ประเมินผลที่เกิดกับผู้เรียน ตลอดจนการนำผลมาวิจัยและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

“การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า กระบวนการที่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ติดตาม ตรวจสอบ พัฒนาระบบหลักสูตรและการเรียนการสอน รวมทั้งครู ผู้สอนอย่างต่อเนื่อง จนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของสถานศึกษา

“การประกันคุณภาพภายนอก” หมายความว่า การติดตามตรวจสอบและการประเมินผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้

“ผู้สอน” หมายความว่า ครู คณาจารย์ ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งครูภูมิปัญญา และบุคคลอื่นๆ จากหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

“ครูภูมิปัญญา” หมายความว่า บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์อันมีคุณค่า หลากหลายอย่างเพียงพอที่จะเป็นผู้สอนที่ดี

“คณาจารย์” หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารการศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

“บุคลากรทางการศึกษา” หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุน การศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ

“สมัชชาการศึกษา” หมายความว่า สมัชชาการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

“กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงศึกษาธิการ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และมีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา ๗ การจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีต้องมุ่งปลูกฝังในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ให้ยึดมั่นในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

(๒) มีความรู้และจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๓) รู้จัก รักษา และเคารพสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ กฎหมาย ความเสมอภาค ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เคารพความแตกต่าง มีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรมและจริยธรรม เสียสละ และรู้จักสามัคคี

(๔) รู้จัก รักษา ห่วงแหนผลประโยชน์ของส่วนรวมและของประเทศชาติ ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) การดำรงตน การประกอบอาชีพ และการพึ่งตนเอง ตลอดจนการอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(๖) มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

(๗) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ โดยการให้ความรู้ทางด้านการศึกษาและการสาธารณสุข

(๘) เข้าใจและเข้าถึงหลักทางศาสนาของตนอย่างถูกต้องและเคารพหลักศาสนาอื่นด้วย

มาตรา ๘ การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้

(๑) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

(๒) ให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

(๓) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

(๔) เชื่อมโยงการศึกษาให้สัมพันธ์กับวิถีชีวิต ครอบครัว ชุมชน สังคม

(๕) เป็นการศึกษาที่ปลอดจากการถูกครอบงำหรือเป็นเครื่องมือทางการเมือง สถานศึกษาต้องปลอดจากอคติทางการเมืองรวมถึงแนวคิด ความเชื่อที่สร้างความแตกแยกในสังคม

(๖) สถานศึกษาต้องบริหารและจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำที่รัฐกำหนดมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยความรับผิดชอบต่อผู้เรียนและส่งเสริมให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาโดยรัฐทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ และประเมินผลการศึกษา

มาตรา ๙ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก ดังนี้

- (๑) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- (๒) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภูมิภาค
- (๓) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา
- (๔) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- (๕) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
- (๖) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หมวด ๒

สิทธิทางการศึกษา

มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

รัฐต้องกำหนดกลไกและสนับสนุนให้หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง จัดบริการการศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ ทั่วถึง และมีเอกภาพ

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสาม ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา ๑๑ ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาตลอดชีวิตตามความสามารถ ความสนใจ และความจำเป็นของ แต่ละบุคคล โดยรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และทุกภาคส่วนร่วมกันส่งเสริมสนับสนุน ให้เป็นการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องในทุกโอกาสและทุกสถานที่และให้สามารถนำความรู้ความสามารถนั้นไปสู่การปฏิบัติเพื่อความงอกงามในทุกด้านของชีวิต

มาตรา ๑๒ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบทั่วไปและรูปแบบการศึกษาทางเลือกทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

- (๑) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล
- (๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด
- (๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๑๔ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู บุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ
- (๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด
- (๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

หมวด ๓

ระบบพิทักษ์คุณธรรม หน้าที่ และความรับผิดชอบ

มาตรา ๑๕ ให้รัฐพิจารณาวางระบบ ออกหลักเกณฑ์ในการรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ กล่าวโทษ เกี่ยวกับมาตรฐานและคุณภาพของการศึกษา และคุณภาพของผู้เรียน และกระบวนการพิจารณาหาข้อเท็จจริงของเรื่องที่ได้รับแล้วตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว โดยสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวอย่างเคร่งครัด

รัฐมีหน้าที่กำหนดหน่วยงานที่ใช้สิทธิเรียกร้องแทนผู้เสียหายอันเนื่องจากผู้รับผิดชอบปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริตต่อหน้าที่ในการจัดการศึกษา

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ในการรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ กล่าวโทษ และกระบวนการพิจารณาหาข้อเท็จจริงของเรื่องที่ได้รับแล้วให้เป็นไปตามประกาศที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๖ ผู้กำหนดนโยบายการศึกษาของชาติ รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ ต้องรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายการศึกษาและการดำเนินการให้มีความต่อเนื่องและเป็นไปตามความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติฉบับนี้

มาตรา ๑๗ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท ทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์การศึกษาและการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมและทุกฝ่ายร่วมกันประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารการศึกษาภายใต้หลักธรรมาภิบาล

มาตรา ๑๘ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา ๒๗ และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทำให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา ๑๙ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่มีบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลมีหน้าที่เรียนรู้วิธีการเลี้ยงดูและพัฒนาบุตรหรือบุคคลผู้อยู่ในความดูแลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีอบรม สั่งสอน ส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิจนบรรลุนิติภาวะ ให้มีสุขภาพกายใจ คุณธรรมความสามารถที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และจิตสำนึกความเป็นพลเมือง ทั้งนี้ รัฐพึงให้การส่งเสริมสนับสนุนอย่างเหมาะสมตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละกระทรวง

มาตรา ๒๐ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่มีบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลต้องมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาการและพฤติกรรมของผู้ที่อยู่ในความดูแล

มาตรา ๒๑ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของผู้เรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนหรือความช่วยเหลือการศึกษาในลักษณะอื่นอันสามารถคำนวณเป็นเงินได้ มีหน้าที่ต้องนำเงินหรือความช่วยเหลือในลักษณะอื่นดังกล่าวนี้ไปเพื่อการศึกษาของผู้เรียนในปกครองเท่านั้น

มาตรา ๒๒ ผู้เรียนมีหน้าที่ตั้งใจศึกษา ฝึกตน และพัฒนาตนเอง ให้มีความรับผิดชอบ มีวินัยและจริยธรรมในฐานะผู้เรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา และไม่มีพฤติกรรมรุนแรงทำลายความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความปลอดภัยของสังคมในและนอกสถานศึกษา

มาตรา ๒๓ ผู้ที่อาจได้รับผลกระทบในชุมชนและสมาชิกของสมาชิกภาพการศึกษาที่มีหน้าที่สอดส่องดูแลความประพฤติของเด็กและเยาวชนในชุมชน และสนับสนุนส่งเสริมให้ครอบครัวเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน และส่งเสริมพัฒนาการของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลหากพ่อ แม่ ผู้ปกครองละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๒๔ ให้ผู้ที่รับผิดชอบตามมาตรา ๑๕ - มาตรา ๑๗ เปิดเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแผนงานและผลลัพธ์การดำเนินการต่อสาธารณะและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้โดยง่าย

มาตรา ๒๕ ให้รัฐกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามความที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

หมวด ๔ ระบบการศึกษา

มาตรา ๒๖ การจัดการศึกษาเป็นการเรียนรู้ในวิถีชีวิตของผู้เรียนและเป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่บูรณาการ การศึกษาสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(๑) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการ การศึกษา และการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการ จัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา และการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จ การศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของ บุคคลแต่ละกลุ่ม

(๓) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะ เป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึก อาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา ๒๗ การศึกษาในระบบแบ่งเป็นสี่ระดับ ดังต่อไปนี้

(๑) การศึกษาปฐมวัย เป็นการปลูกฝัง อบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการเต็มศักยภาพ เหมาะสมแก่วัยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และบุคลิกภาพ

การศึกษาระดับนี้ควรเริ่มต้นจากการเตรียมความพร้อมในการเป็นบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็ก ปฐมวัย เพื่อให้เด็กตั้งแต่วัยในครรภ์และหลังคลอดได้รับการพัฒนา เจริญเติบโตตามวัยอย่างเหมาะสม

(๒) การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐานของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนา ทักษะพื้นฐาน ทักษะการดำรงชีวิต รวมทั้งคุณลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะของ ความเป็นพลเมืองที่ดี

(๓) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็นสองตอน ดังนี้

(ก) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถต่อจากระดับประถมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบความต้องการ ความสนใจ และ ความถนัดของตนเอง ทั้งในด้านวิชาการ วิชาชีพ ตลอดจนจนสามารถประกอบการทำงานหรืออาชีพตามควรแก่วัย

(ข) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตาม ความถนัดและความสนใจ เพื่อเป็นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือเพื่อการประกอบการทำงาน หรืออาชีพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับการประกอบการทำงานหรืออาชีพ

(๔) การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสามระดับ ดังนี้

(ก) การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะทางวิชาชีพ รวมทั้งความสามารถในการริเริ่มการเป็นผู้ประกอบการ

(ข) การศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะทางวิชาชีพโดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การริเริ่มการพัฒนา ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ การสร้างสรรค์และเผยแพร่ความรู้ การริเริ่มการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการส่งเสริมบทบาทของประเทศในประชาคมโลก

(ค) การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะทางวิชาชีพในสาขาวิชาการเฉพาะทางให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น มุ่งสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าและความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ และการประยุกต์ใช้วิทยาการ เพื่อการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม

มาตรา ๒๘ การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๙ ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๐ การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาชั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้

(๑) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของ สถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(๒) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

(๓) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

มาตรา ๓๑ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย หรือหน่วยงานที่ เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้ง สถานศึกษานั้น ๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๒ การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของ เอกชน สถานประกอบการ หรือพื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมหรือกิจกรรม โดยความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษากับผู้ประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๓ กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทาง ตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๕ แนวทางในการจัดการศึกษา

มาตรา ๓๔ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ เติบโตตามศักยภาพ

มาตรา ๓๕ การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการความรู้ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของผู้เรียนและสังคมตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(๑) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ความสัมพันธ์และความรับผิดชอบของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย ระบบการเมืองและการสร้างวัฒนธรรมทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่อง การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(๓) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(๔) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องและการใช้ภาษาอื่นเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสารระดับสากล

(๕) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา ๓๖ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๒) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์อย่างรู้เท่าทัน และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมทั้งสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์

(๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง มีความมุ่งมั่น และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คน ธรรมชาติ และปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ อย่างถูกต้องเหมาะสม

(๔) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ รวมทั้งครูภูมิปัญญาในชุมชน

(๖) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

(๗) สถานศึกษาทั้งของรัฐและที่มีใช้ของรัฐสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางการศึกษาทางเลือกเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่สอดคล้องกับศักยภาพและบริบทของผู้เรียน ภายใต้กรอบของกฎหมาย

มาตรา ๓๗ รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๓๘ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมกับผู้เรียนของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อและให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๓๙ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

มาตรา ๔๐ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนรวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

หมวด ๖

ระบบหลักสูตรและการเรียนการสอน

มาตรา ๔๑ รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่วางระบบหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาทุกสังกัด ทุกประเภท และทุกระดับ ให้บรรลุตามความมุ่งหมายและหลักการของกฎหมายนี้

มาตรา ๔๒ ให้หน่วยงานกลางตามมาตรา ๔๑ ทำหน้าที่จัดระบบหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นสองระดับ คือ ระดับชาติและระดับสถานศึกษา

หลักสูตรระดับชาติครอบคลุมการจัดทำหลักสูตรแกนกลางอย่างมีส่วนร่วม และการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการศึกษา ตลอดจนการนำผลมาวิจัยและพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ รวมทั้งการสร้างความร่วมมือระหว่างหลักสูตรสามัญและหลักสูตรวิชาชีพ

หลักสูตรระดับสถานศึกษาครอบคลุมการนำหลักสูตรแกนกลางมาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วม และการนำไปใช้จัดการเรียนการสอน การประเมินผลการศึกษา ตลอดจนการนำผลมาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา ๔๓ หน่วยงานกลางตามมาตรา ๔๑ ทำหน้าที่กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดี การประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อการศึกษา ต่อและเพื่อดำรงความเป็นไทยในความเป็นสากล

มาตรา ๔๔ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาทุกระดับ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้เรียนรู้ตลอดชีวิตโดยมีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

มาตรา ๔๕ หน่วยงานกลางตามมาตรา ๔๑ ต้องจัดให้มีการประเมินหลักสูตรแกนกลางและการนำหลักสูตรแกนกลางไปใช้ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย แล้วนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสมัชชาการศึกษา เพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนา

หมวด ๗

การบริหารและการจัดการศึกษา

ส่วนที่ ๑

การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ

มาตรา ๔๖ ให้มีองค์กรทางการศึกษาแบ่งเป็นสี่กลุ่มดังต่อไปนี้

(๑) กลุ่มนโยบายทางการศึกษา ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์ แห่งชาติ

(๒) กลุ่มผู้จัดให้มีบริการทางการศึกษา ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

(๓) กลุ่มสนับสนุนการจัดการศึกษา อาทิ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (องค์การมหาชน) ครุสภา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครู

(๔) กลุ่มประกันคุณภาพ ตรวจสอบ และรับรองมาตรฐานการศึกษา อาทิ สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

มาตรา ๔๗ ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนา มนุษย์แห่งชาติ” เพื่อทำหน้าที่ปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์อย่างรอบด้านตลอดชีวิต กำหนดนโยบาย แผน ยุทธศาสตร์ แผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการ ศึกษาแห่งชาติ กลั่นกรองการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาและพัฒนา มนุษย์ จัดทำ ปรับปรุงกฎหมายที่ จำเป็นต่อการปฏิรูปการศึกษา

ส่วนที่ ๒

การบริหารและการจัดการศึกษาระหว่างรัฐบาล ท้องถิ่น เอกชน และผู้จัดการศึกษาอื่นๆ

มาตรา ๔๘ กระทรวงมีหน้าที่จัดให้มีการศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมี อิสระ มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาและดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายการจัด การศึกษาทุกระดับ ทุกประเภททั้งนี้ให้มีการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงาน การศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจ หน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

มาตรา ๔๙ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วน ราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา ๓๓

ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของ ตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมาย ว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ

มาตรา ๕๐ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของ สถานศึกษาตลอดจนให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับแผนพัฒนาสถานศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา แผนการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาการรับบุคคลเข้าเป็นครูภูมิปัญญาของสถานศึกษา

ให้คณะกรรมการสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทน องค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น โดยสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระ การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และวิธีการประชุมให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา และเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่ง เป็นผู้ช่วยเลขานุการ การประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับ

ในกรณีที่สถานศึกษาไม่อาจมีองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาตามที่กำหนดในวรรคสอง ได้ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาของสถานศึกษานั้นมีองค์ประกอบตามเท่าที่มีอยู่ในเขตพื้นที่นั้น หรือในกรณีที่ มีความประสงค์หรือความจำเป็น ให้พิจารณา รวมคณะกรรมการสถานศึกษาขนาดเล็กเข้าด้วยกัน แต่ต้องมี จำนวนสถานศึกษาที่มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันได้ไม่เกินสามแห่ง ให้มีการประชุมอย่างน้อยสามเดือนครั้ง

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา ๓๐ (๑) และ (๓)

มาตรา ๕๑ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

ในการจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดตั้งหรือร่วมกันจัดตั้งสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความคุ้มค่า เป็นประโยชน์ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง

มาตรา ๕๒ ให้สถานศึกษาของเอกชนเป็นนิติบุคคล มีการบริหารและการจัดการศึกษาที่เป็นอิสระ โดยมีการกำกับติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๕๓ ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษากำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐในส่วนกลาง ในเขตพื้นที่การศึกษาและในภูมิภาคหรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้คำนึงถึงผลกระทบต่อจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รัฐมนตรี หรือคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย ให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในระดับปริญญาตรีดำเนินการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มาตรา ๕๔ รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษีและสิทธิประโยชน์อย่างอื่น ที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาของเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐาน และสามารถพึ่งตนเองได้

มาตรา ๕๕ ให้รัฐจัดให้มีระบบการบริหารการศึกษา และการสนับสนุนเพื่อการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ซึ่งจัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ องค์กรสื่อสาร สถาบันศาสนา สถาบันประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นๆ

มาตรา ๕๖ รัฐต้องจัดให้มีระบบการบริหารการเรียนรู้และสื่อสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน การเรียนรู้ และการสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

มาตรา ๕๗ สถานศึกษาต้องรับผิดชอบจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่รัฐกำหนด

หมวด ๘ มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา ๕๘ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
ทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก
ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๙ ให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบหลักสูตรและการเรียนการสอน การนิเทศภายใน และการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน

มาตรา ๖๐ ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา
และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาทุกระดับที่ต้อง
ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และจัดให้มีการปรับปรุงและพัฒนาให้บรรลุคุณภาพตามเป้าหมาย โดยมีการจัดทำ
รายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่
การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และพร้อมให้มีการรับรองจากการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา ๖๑ ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพศึกษามีฐานะเป็นองค์การมหาชน
ทำหน้าที่ประกันคุณภาพภายนอกตามเป้าหมายและหลักเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้การจัดการศึกษามีมาตรฐาน
และคุณภาพ และเกิดการพัฒนาคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพศึกษาอาจพิจารณาให้สถานศึกษาเลือกรับการ
ประเมินจากสถาบันประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาในระดับสากล โดยให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ
ประเมิน และเกณฑ์การรับรองคุณภาพเป็นการเฉพาะ

ให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมร้องขอให้มีการประกันคุณภาพภายนอก ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่
กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๒ ให้สถานศึกษาที่ร้องขอให้มีการประกันคุณภาพภายนอกให้ความร่วมมือในการจัดเตรียม
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก
ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้
ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่ผลการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนด
ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไขต่อ
สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดร่วมกันปรับปรุงแก้ไขภายใน
ระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้นำข้อความในมาตรา ๑๗ วรรคสองมาใช้บังคับ

หมวด ๙

ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

มาตรา ๖๔ ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

มาตรา ๖๕ ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

การจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบ

ความในวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่บุคลากรทางการศึกษาที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาตาม มาตรา ๓๐ (๓) ผู้บริหารการศึกษาระดับเหนือเขตพื้นที่การศึกษา ครูภูมิปัญญา และวิทยากรพิเศษทางการศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๖๖ ให้ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ ให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๖๗ การผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนามาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๖๘ ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

หมวด ๑๐ ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

มาตรา ๖๙ รัฐต้องปฏิรูประบบการเงินและการคลังเพื่อการศึกษา โดยปรับระบบการจัดสรรเงินจากเดิมที่จัดสรรผ่านด้านอุปทานหรือสถานศึกษา เป็นการจัดสรรผ่านด้านอุปสงค์หรือตัวผู้เรียนในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้รัฐสามารถใช้เครื่องมือทางการเงินและการคลังผ่านมาตรการทางภาษีในการดำเนินงานและการบริหารจัดการให้บรรลุผลตามเป้าหมาย นโยบายและแผน ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งการผลิตและพัฒนากำลังคน

มาตรา ๗๐ ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาดังนี้

(๑) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัด และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ทั้งนี้ ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๗๑ ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา

บรรดา รายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนิน การโดยใช้เงินงบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

บรรดา รายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนิน การโดยใช้เงินงบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๗๒ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูง สุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

(๑) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา การศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาตามมาตรา ๓๐ ที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

(๒) จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยตามความเหมาะสมและความจำเป็น

(๓) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่มตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

(๕) จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน

(๖) จัดสรรกองทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้

(๗) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน

มาตรา ๗๓ ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

มาตรา ๗๔ ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก

หลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตามและการประเมิน ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

หมวด ๑๑

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มาตรา ๗๕ รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น

มาตรา ๗๖ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา ๗๗ ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

มาตรา ๗๘ ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาส แรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา ๗๙ รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและ เหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

มาตรา ๘๐ ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคม จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษ ในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อการพัฒนาคนและสังคม

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๘๑ รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริมและประสาน การวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๒ ภายใน ๓ ปีนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้รัฐกำหนดกลไกในการบริหารจัดการ การศึกษาระดับจังหวัดเพื่อให้เกิดการวางแผนการศึกษาและการบริหารจัดการการศึกษาของจังหวัดที่บูรณา การการศึกษาในทุกระดับกับศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคม และสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษา ของจังหวัดอย่างแท้จริง เหมาะสมกับบริบทและเชื่อมโยงกับสมัชชาการศึกษาระดับจังหวัด

มาตรา ๘๓ ให้กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาดำเนินการปรับปรุงระบบ การบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ภายใน ๓ ปี

.....

.....